

בבית המשפט העליון

- בעניין: 1. נסר, ת.ז. מעיסווייה, ירושלים
2. נסר, דרכון ירדני מס', מעיסווייה, ירושלים
- 3.
- 4.
5. המערערים 3-5 – על ידי אפוטרופסיהם הטבעיים, המערערים 1 ו-2.
6. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר - ע. ר. מרחוב אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
- כולם ע"י ב"כ עוה"ד עדי לנדאו (מ.ר. 29189)
ו/או יוסי וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או מנאל חזן (מ.ר. 28878)
ו/או עו"ד לינה אבו-מוך זועבי (מ.ר. 33775) ו/או שירין בטשון (מ.ר. 32737)
שמענם לצורך המצאת כתבי בי-דין הוא
רחוב אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02 – 6283555 – פקס: 02 – 6276317

המערערים

- נגד -

1. שר הפנים
קריית הממשלה, ירושלים
2. מנהל לשכת מינהל האוכלוסין במזרח ירושלים
רח' דרך שכם 17, ירושלים

באמצעות פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל: 02 – 6466590 – פקס: 02 – 6466655

המשיבים

הודעת ערעור

1. מוגשת בזאת הודעת ערעור על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים (כב' השופט יהונתן עדיאל) בעת"מ (י-ם) 317/03, שניתן ביום 28.8.03 והומצא למערערים ביום 4.9.03.

העתק פסק-הדין של בית משפט קמא מצ"ב ומסומן מע/1.

2. בית משפט נכבד זה מתבקש לבטל את פסק דינו של בית המשפט קמא הנכבד, אשר דחה את העתירה המינהלית. בהתאם לכך, מתבקש בית משפט נכבד זה להורות למשיבים להתחשב בתקופת הזמן הארוכה שחלפה מאז הגישו המערערים 1 ו-2 את בקשתם לאיחוד משפחות ובנסיבות העיכוב באישור הבקשה עד לחודש מרץ 2003, באופן שינתן למערער 2 רישיון ישיבה בישראל מסוג א/5.

ואלו נימוקי הערעור:

3. המערערים 1 ו-2 (להלן – המערערים) נשואים זו לזה משך קרוב ל-30 שנה. כשנות נישואיהם כך שנות ניסיונותיהם להסדיר את מעמדו של המערער 2 (להלן – המערער) בישראל – ללא הועיל.
4. שילוב של מדיניות מפלה ומשתנה תדיר, סחבת בירוקרטית והימנעות מהפעלת שיקול דעת, בהם נקטו המשיבים, הוביל לאי קבלת הכרעה בבקשתם השנייה של המערערים לאיחוד משפחות משנת 1994, עד לאחר הגשת העתירה נשוא ערעור זה, בשנת 2003.
5. בעקבות העתירה אושרה בקשת המערערים לאיחוד משפחות. ערעור זה נסוב על סירוב המשיבים להתחשב בנסיבות שעיקבו קבלת הכרעה בבקשת המערערים תקופה כה ממושכת, באופן שעם אישור הבקשה יינתן למערער רישיון ישיבה מסוג א/5.
6. המערערים סבורים כי החלטה זו חורגת באופן קיצוני ממתחם הסבירות. זאת משום הנסיבות בגינן עיכבו המשיבים את הטיפול, נסיבות שלא היו קשורות למערערים ולעמידתם בתבחינים שנקבעו לבחינת בקשות לאיחוד משפחות.
7. כמו כן, המערערים טוענים כי על המשיבים להתחשב בעובדת שהיית המערער בישראל באמצעות רישיונות ביקור מסוג ב/1, תקופה העולה על 27 החודשים הקבועים בחוק הכניסה לישראל, התשי"ב – 1952 (להלן – חוק הכניסה לישראל או החוק), כתקופה המקסימלית לשהייה בישראל מכוח אשרות מסוג זה, ובטעם להגבלה חוקית זו.
8. יתר על כן, לדעת המערערים שומה על המשיבים להפעיל את שיקול דעתם באורח שוויוני ובהתאם לכך לנהוג במערערים, כמנהגם לאורך השנים במקרים דומים למקרה שלפנינו, בהם אישרו הסדרת שהייתם של בני זוג מוזמנים באמצעות רישיון ישיבה מסוג א/5, כבר במועד אישור הבקשה הראשוני.
9. המשיבים סרבו למתן הסעד לעיל, הסעד השני שהתבקש בעתירה, בטיעון, כי מתן רישיון מסוג זה יסכל הבחינות הנדרשות במסגרת הליך איחוד המשפחות לבדיקת כנות חיי הנישואין, מרכזי חיי המערערים, ושאלת קיומה של בעייתיות פלילית וביטחונית למערער המוזמן. המשיבים טענו כי חסר להם מידע אודות נתונים אלו לאורך השנים, ועל כן אין להתחשב בהשתלשלות העניינים בתקופה שעד אישור הבקשה.
10. המערערים יסבירו להלן מדוע טעה בית המשפט הנכבד קמא, החל מאופן הסקת מסקנותיו, דרך קבלת עמדת המשיבים כסבירה, וכלה בדחיית העתירה לעניין הסעד האמור.

רקע עובדתי:

11. העובדות הצריכות לענייננו פורטו בסעיפים 1-36 לעתירה על נספחיה, הנתמכת בתצהירים. בית המשפט הנכבד מתבקש לראות בהם חלק בלתי נפרד מהודעת ערעור זו. לנוחות בית המשפט מובאים כאן עיקרי העובדות. המערערים לא יחזרו כאן פעם נוספת על כל פרטי השתלשלות העניינים הבירוקרטית בין המערערים לבין המשיב, על אף חשיבותה, כפי שפורטה בעתירה.

העתק העתירה על נספחיה מצ"ב להודעת ערעור זו ומסומן **מע/2**.

12. העתירה נשוא ערעור זה הוגשה בחלוף **שמונה וחצי שנים** מאז הגישו המערערים את בקשתם השנייה לאיחוד משפחות, מבלי שנתקבלה הכרעת המשיבים.

13. בקשתה הראשונה של המערערת 1 (להלן – **המערערת**) משנת 1974 סורבה בשל מדיניותם המפלה של המשיבים שלא לאפשר לנשים ירושלמיות להתאחד עם בני זוגן. עקב כך, נאלצו המערערים לעזוב את ישראל, והם קבעו את מקום מגוריהם בירדן. עם זאת, המערערת שמרה על זיקה לישראל, כפי שהונחתה ע"י משרד הפנים, בכך שביקרה עם בני משפחתה תכופות בירושלים ודאגה לשמור על תוקף כרטיס היוצא שלה.

14. המערערת ובני משפחתה שבו לישראל בשנת 1994, לאחר שהמשיבים שינו את מדיניותם ואפשרו לראשונה איחוד משפחות לנשים ירושלמיות עם בני זוגן. מיד עם שובם של בני משפחת המערערים ארצה, הגישה המערערת את הבקשה הנוכחית לאיחוד משפחות. במקביל הגישה המערערת בקשה להסדיר את מעמד ילדיה בישראל.

15. המערערת ובני משפחתה חזרו כדין לישראל, מכרו את כל רכושם בירדן והשתקעו בירושלים. ילדי המערערים השתלבו במוסדות חינוך בירושלים, המערערת עבדה בשתי עבודות בעיר, ואף המערער, ששהה בישראל מתוקף רישיונות ביקור שהוארכו, קיבל רישיון עבודה.

16. למעלה משנתיים מאז השתקעו המערערים בישראל והמתינו לתשובת המשיבים, פנתה המערערת ללשכת משרד הפנים על מנת להאריך את רישיון הביקור של אחת מבנותיה ולברר מה עלה בגורל בקשתה לאיחוד משפחות. הודע לה כי היא אינה תושבת עוד. במעמד זה ניטלה ממנה תעודת הזהות ונמסר לה כי עליה ועל בני משפחתה לעזוב את ישראל בתוך 15 יום. (ראו סעיף 16 ונספח ע/1 לעתירה ותצהיר המערערת שצורף לתגובת המערערים לבית המשפט קמא מיום 9.3.03 – המצ"ב בהמשך כנספח **מע/5**).

17. בשנת 1997 הוגשה בשם המערערים עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק, (בג"ץ 4551/97) במסגרתה קיבלו צו ביניים, אשר הכשיר את שהייתם בישראל עד לסיום ההליכים בעתירה.

בעקבות העתירה החלו מגעים עם המשיבים בעניינם של המערערים. כתוצאה מהליך אחר, בג"ץ 2227/98, שתקף את מדיניות שלילת התושבות שהנהיגו המשיבים, הודיע שר הפנים דאז, מר שרנסקי, על שינוי מדיניות שלילת התושבות. כך, נמסר בתצהיר תשובה במסגרת ההליך לעיל, כי במקרים כגון זה של המערערת, בו נהגו תושבים על פי המדיניות הקודמת של משרד הפנים ושמרו על מעמדם בהתאם להנחיות שקיבלו, יושב להם המעמד, באם יוכלו להוכיח, כי בשנתיים הקודמות למועד הבקשה להשבת מעמדם היה מרכז חייהם בישראל. עוד נמסר בסעיף 3 (א) לתצהיר כי התאריך הקובע ממנו ואילך יוכר הפונה כתושב, יהיה מועד שובו ארצה.

תצהיר התשובה שניתן במסגרת בג"ץ 2227/98 מצ"ב ומסומן מע/3.

18. בעקבות שינוי המדיניות ולאחר שנושא זה לא נפתר במסגרת העתירה שהוגשה בעניין המערערים בשנת 1997, פנתה המערערת 6 ללשכת המשיב 2 בבקשה לבטל את ההחלטה לשלול את תושבות המערערת ולהשיב לה את מעמדה בישראל מאז שובה לירושלים בשנת 1994.

19. בתאריך 13.12.2000, לאחר פניות חוזרות ונשנות מצד המערערת 6, הודיעו המשיבים על החלטתם להכיר בתושבות המערערת בישראל.

20. מיד לאחר השבת המעמד למערערת, פנתה המערערת 6 בשמה למשיבים וביקשה כי עם השבת המעמד יוחזרו למסלול של טיפול בקשות המערערת לרישום ילדים ולאיחוד משפחות.

21. בתאריך 10.5.2001 מסר המשיב 2 כי לשם טיפול בנושא איחוד המשפחות יהיה על המערערים להגיש בקשה חדשה בתוספת תשלום אגרה. זאת, היות ולא פנו ללשכתו לאחר סירוב הבקשה בשנת 1999. הבקשה לרישום ילדים אושרה חודש קודם לכן, באפריל, על בסיס ההוכחות שסיפקו המערערים במסגרת הבקשה להכרה בתושבות המערערת.

22. נדרשו תשע פניות מצד המערערת 6 למשיב ובאי כוחו (חמש מתוכן למשיב 2 ו-4 מתוכן לפרקליטות המדינה במסגרת קדם בג"ץ) על מנת לקבל את הסכמת המשיב 2 לדון בבקשה לאיחוד משפחות שהגישו המערערים בשנת 1994, מבלי שיהיה עליהם להגיש בקשה נוספת.

במסגרת פניית המערערת בהליך "קדם בג"ץ" נטען:

ניתן היה לחשוב כי משהוכרה מחדש תושבותן של נשים במצבה של מרשתנו, הן תוכלנה לרשום את ילדיהן ויחזרו לטיפול בקשות האחמ"ש שהגישו לפני שנים. אכן, פרקליטות המדינה מצאה הנחה זו כהגיונית וכחלק מההסכמות בבג"ץ 2227/98 הוחלט להחזיר לטיפול את בקשות האחמ"ש שסורבו עקב שלילת התושבות.

אולם לא הוא כל עוד הדבר תלוי במשרד הפנים.

ראו סעיפים 2-3 לנספח ע/12 שצורף לעתירה ולערעור זה.

כאמור, בעקבות פניית המערערים לפרקליטות חזרו בהם המשיבים מהדרישה כי המערערים יגישו בקשה חדשה לאיחוד משפחות. מיד לאחר הודעה זו, שיגרו המערערים, בחודש אוגוסט 2002, שוב, מסמכים מקיפים להוכחת מרכז חייהם בישראל, על פי דרישת המשיב. במכתבם של המערערים פורטה רשימת המסמכים ששוגרו למשיבים בעבר לצורך החזרת התושבות של המערערת ורישום ילדי המערערים – ראו נספח ע/15 לעתירה.

23. אולם, חרף פניות המערערים, המשיכו המשיבים להימנע מהכרעה עניינית בבקשה לאיחוד משפחות. לא נתקבלה תשובה בכלל לפניות המערערים.

24. אי לכך, בתאריך 5.1.2003 הגישו המערערים לבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים את העתירה נשוא ערעור זה.

ההליך בבית משפט קמא

25. במוקד העתירה עמדה הטענה, כי בחלוף שמונה וחצי שנים מיום הגשת בקשת המערערים לאיחוד משפחות, מתוכן שנתיים מאז פנו המערערים בבקשה כי יחודש הטיפול בבקשתם לאחר השבת התושבות של המערערת, יש לאשר את הבקשה. כמו כן, לאור שהייתו בישראל של המערער במסגרת רישיונות ביקור תקופה העולה על 27 החודשים המותרים על פי חוק, ביקשו המערערים כי עם אישור הבקשה יינתן למערער רישיון ישיבה מסוג א/5.

ראו העתירה אשר צורפה כנספח מע/2 לעיל.

26. בתאריך 5.2.03, בעקבות הגשת העתירה, נערך למערערים שימוע במשרד הפנים. במהלך השימוע תישאל מר שבתאי מזרחי, רכז תיעוד בלשכת המשיב 2, את המערערים אודות היכרותם, מקומות בהם התגוררו בירדן, מקומות מגוריהם בישראל מאז 1994, ביקוריהם בירדן ובישראל במהלך השנים. כמו כן, שאל מר מזרחי אודות ילדי המערערים, מעשיהם היום ומאז שבה המשפחה לישראל. יצוין, כי תשובות לשאלות אלו סופקו למשיבים זה מכבר במסגרת התכתבויות המערערים עמם. (ראו למשל, נספח ע/15 לעתירה וההפניות בסעיף 2 א-

(ג)

27. בתאריך 3.3.03 הודיעו המשיבים לבית המשפט על החלטתם לאשר את בקשת המערערים לאיחוד משפחות. המשיבים ביקשו מבית המשפט כי נוכח מתן הסעד המבוקש בעתירה, מתבקשת מחיקתה. המשיבים לא התייחסו בתגובתם לבית המשפט לסעד השני המבוקש

בעתירה ולא הבהירו בעת אישור הבקשה מכוח איזו אשרה בכוונתם להסדיר את שהייתו של המערער.

הודעת המשיבים מצ"ב ומסומנת מע/4.

28. הנה כי כן, בתאריך 3.3.03 פנתה הח"מ לב"כ המשיבים, עו"ד עציון, על מנת לברר אם הסכמת המשיבים מתייחסת לשני הסעדים המבוקשים. עו"ד עציון לא ידעה את התשובה לשאלה זו וביקשה מהח"מ לברר זאת מול לשכת המשיב 2.

29. בשיחה טלפונית מיום 5.3.03 בין הח"מ למר שבתאי מזרחי, מלשכת המשיב 2, הובהר כי הסכמת המשיבים מתייחסת לסעד הראשון בלבד.

30. לפיכך, בתאריך 9.3.03 הגישו המערערים לבית המשפט הנכבד קמא את תגובתם להודעת המשיבים, בה הביעו את התנגדותם למחיקת העתירה נוכח סירוב המשיבים להיענות לסעד השני המבוקש בה. המערערים טענו כי לאור נסיבות המקרה מן הראוי היה לקצר את תקופת "ההליך המדורג", אולם בקשתם היא אך ורק לאפשר למערער המתגורר בישראל משך שנים ארוכות, ונשוי למערערת משך 28 שנה, לחיות בישראל בכבוד מכוח רישיון ישיבה מסוג א/5.

תגובת המערערים מצ"ב ומסומנת מע/5.

31. בתאריך 25.5.2003 התקיים דיון בבית המשפט קמא. במהלך הדיון מסר ב"כ המשיבים כי מקובלות עליו העובדות כפי שהן מופיעות בעתירה ובתגובה הנוספת לעתירה. (עמ' 5 לפרוטוקול).

ב"כ המשיבים טען בדיון בדבר החשיבות של התחלת ההליך המדורג כסידור, וביקש להגיש לבית המשפט את נוהל הליך האיחוד המשפחות ופסיקה שאישרה את ההנחיה המחייבת התחלה מחדש של התהליך המדורג.

המערערים ביקשו להגיש השלמת טיעון בדבר נוהג המשיבים להעניק רישיון ישיבה מסוג א/5 במועד אישור בקשות לאיחוד משפחות, במקרה של בני זוג מוזמנים מחו"ל, אשר שהו בישראל תקופה של 27 חודשים מכוח רישיונות ביקור קודם לאישור הבקשה.

לאחר טיעוני ב"כ בעלי הדין, ניתנה החלטה כי העתירה נדחית לעיון ולמתן פסק דין.

פרוטוקול הדיון בבית המשפט קמא מצ"ב ומסומן מע/6.

32. בתאריך 27.5.2003 הגישו המערערים את השלמת הטיעון כאמור. בהודעה זו של המשיבים הובאו כדוגמא חמש החלטות של המשיבים בנוגע למקרים הדומים לענייננו, בכולן אושר מתן אשרה מסוג א/5 מיד עם אישורה הראשוני של בקשת איחוד המשפחות.

המערערים ציינו כי דוגמאות אלו מהוות רק מקצת מתוך מספר רב של מקרים, בהם אישרו המשיבים למוזמנים מחו"ל אשרה שהייה מסוג א/5 עם אישור בקשתם לאיחוד משפחות.

המערערים הוסיפו כי בכל המקרים שצוינו, מדובר בבקשות לאיחוד משפחות של בני זוג שתקופת נישואיהם קצרה באופן משמעותי מתקופת נישואי המערערים שבמקרה דנן.

השלמת הטיעון מטעם המערערים על נספחיה מצ"ב להודעת הערעור ומסומנת **מע/7**.

33. בתאריך 29.5.2003 הגישו המשיבים השלמת פסיקה. באופן תמוה, השלמת הפסיקה שהגישו המשיבים לא תאמה את הדיון שהתקיים בבית המשפט כלל ועיקר. השלמת הפסיקה מטעם המשיבים נגעה לשאלת הצורך "בהגשת בקשה חדשה לאחר שהבקשה המקורית נזנחה משך זמן רב". הפסיקה שהגיש ב"כ המשיבים התייחסה למשפחות שכבר החלו לקחת חלק בהליך איחוד המשפחות, ובתוך ההליך זנחו את בקשתן שלהן עצמן.

מאחר והבקשה לאיחוד משפחות שהגישו המערערים כבר אושרה עובר למועד זה, הטענה כי המערערים זנחו את בקשתם כלל לא עלתה במסגרת הדיון בעתירה, והדיון התקיים לעניין הסעד השני המבוקש בה. משכך, לא היתה לפסיקה שהגישו המשיבים כל רלבנטיות לנושא הדיון.

המסמך שמסרו המשיבים לבית המשפט קמא שכותרתו הגשת פסיקה, מצ"ב ומסומן **מע/8**.

34. בתאריך 21.8.2003 ניתן פסק הדין נשוא ערעור זה.

בפסיקתו זו נמנע בית המשפט קמא מהתייחסות להגבלות החוקיות החלות על המשיבים ולמדיניות הנוהגת לעניין זה לאור הוראות חוק הכניסה לישראל. בפסק הדין נקבע כי אין להתחשב בתקופת נישואיהם הארוכה של המערערים ובנסיבות אי אישור הבקשה עד למועד הגשת העתירה, כטעם להסדרת שהייתו של המערער בישראל באמצעות רישיון ישיבה מסוג א/5. (פסה"ד צורף לעתירה כנספח **מע/1**).

35. המערערים יטענו כי שגה בית המשפט קמא במסקנתו לעיל.

36. נושא רישיונות ביקור והסדרת מעמדם של זרים בישראל מוסדר בחוק הכניסה לישראל, התשי"ט – 1952 ותקנות הכניסה לישראל, התשל"ד-1974.

הגבלת סמכות המשיבים מכוח חוק הכניסה לישראל

37. מטרתו של חוק הכניסה לישראל, כשמו, הינה להסדיר כניסתם ושהייתם של זרים בישראל. חוק הכניסה אינו מטיל, לכאורה, כל מגבלות על שיקול דעתו של שר הפנים במתן אשרות לישיבה בישראל, זאת למעט אורך התקופה הקצובה לכל אשרה וההגבלה המונעת הארכת האשרות עד אין קץ.

38. הנה כי כן, בהתאם לסעיף 2(3) לחוק הכניסה לישראל:

שר הפנים רשאי להאריך:

רישיון לישיבת ביקור, ובלבד שסך-כל תקופות ההארכה לא יעלה על שנתיים;

למדנו כי המשיבים מוגבלים ביכולתם להאריך רישיונות ביקור.

39. לא בכדי הגביל המחוקק את סמכות המשיבים להאריך תוקפם של רישיונות ביקור. תכליתה של הוראת חוק זו הינה למנוע מצב לפיו, מחד ישהה אדם כדין במדינת ישראל לאורך תקופה ארוכה, ומאידך יהיה נטול כל זכויות. תכלית הוראת חוק זו הינה, כי משהוחלט כי ראוי לאשר בקשתו של אדם לשהות בישראל, אזי לאחר שנתיים יש להקנות לו זכויות מסוימות, זכויות אותן מקנה רישיון ישיבה מסוג א/5.

התעלמות המשיבים מהוראות חוק הכניסה לישראל

40. בין השנים 1994-1997, משך **שנתיים וחצי**, שהה המערער בישראל מכוח רישיונות ביקור.

41. בהמשך, שהה המערער בישראל מכוחו של צו ביניים שהוצא בשנת 1997, אשר הורה שלא להרחיק אותו ואת בני משפחתו האחרים מישראל. (צורף כנספח ע/2 לעתירה)

42. בתאריך 29.10.2000, ביקש המערער מהמשיבים כי יאשרו את יציאתו לירדן ואת חזרתו בתוך חודש לישראל נוכח מחלת אמו. המשיבים אישרו בקשה זו, לצורך כך ניתן למערער רישיון ביקור שתוקפו חודש, על גביו אושרה חזרתו לישראל. המערער יצא לירדן למשך 20 יום בלבד. במהלך תקופה זו נפטרה אמו.

בקשת המערערות 6 כי תתאפשר יציאת המערער לירדן, והעתק צילומי מרשיון הביקור שקיבל מהמשיבים לשם יציאה וחזרה לישראל, ממנו עולה כי המערער שהה מחוץ לישראל משך פחות מחודש ימים, מצ"ב ומסומן מע/9 א-ו-ב.

43. יצויין, כי בניגוד לטענת המשיבים לפיה המערערים עצמם מודים שהם עזבו את ישראל "למשך תקופות מסוימות", טענה שהתקבלה ע"י בית המשפט הנכבד קמא (בסעיף 12 לפסק הדין), מלבד לימים המוזכרים לעיל, לא עזב המערער את ישראל מאז הגיע עם אשתו וילדיו בשנת 1994 ועד למועד הגשת העתירה.

44. מהאמור לעיל עולה, כי המערער שהה בישראל כדין מתוקף רשיונות ביקור במשך תקופה העולה על זו המותרת בחוק. המערער המשיך לשהות בישראל כדין מתוקף צו ביניים ורשיון ביקור נוסף שניתן ע"י המשיבים. אשר על כן, בעת אישור בקשת המערערים לאיחוד משפחות היה על המשיבים לנהוג במערערים, כנהוג במקרים אחרים, ולהסדיר את שהיתו של המערער באמצעות רשיון ישיבה מסוג א/5.

משלא עשו כן, פועלים המשיבים בניגוד לחוק.

פרשנות החקיקה לאור מטרותיה הקונקרטיות והכלליות

45. בנוסף למטרות הספציפיות של החוק, העומדות בבסיס חוק הכניסה לישראל, כפוף חוק זה למטרות הכלליות של שיטת המשפט שלנו, שכל דבר חקיקה כפוף להן:

בצד המטרות המיוחדות והאינדיווידואליות לכל דבר חקיקה ספציפי קיימות מטרות נוספות, המשותפות לכל דברי החקיקה. אלה הן המטרות, שהמחוקק מוחזק כשואף להשיגן.... (השופט ח' כהן בע"פ 290/63 נאסף נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יח(2) 579, בעמ' 579)... ביסודן של "החזקות בעלות התחולה הכללית" עומדות הנחות חוקתיות באשר למהות המשטר הדמוקרטי, הפרדת הרשויות, שלטון החוק וזכויות האדם.... כך, למשל, אנו מניחים כי חוק לא בא לפגוע בסטנדרטים מינימליים של שמירה על זכויות האדם... שאין חוק בא לסתור כללים של משפט בינלאומי, וכיוצא בזה הנחות שאנו מניחים לעניין תכליתה של החקיקה. (בג"ץ 953/87, 1/88 פורז נ' ראש עיריית תל-אביב ואח' פ"ד מב(2) 309, בעמ' 329, ור' גם בעמ' 330).

46. זאת ועוד, מאז חקיקתו מקרין חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו את הוראותיו ורוחו על הוראותיהם של חוקים שקדמו לו, שיש לפרשן לאור הוראות חוק היסוד:

אכן, כל שיקול דעת מינהלי המוענק על פי הדין הישן, יש להפעילו ברוח חוקי היסוד; כל שיקול דעת שיפוטי המוענק על פי הדין הישן, יש להפעילו ברוח חוקי היסוד; ובכלל, כל נורמה חקוקה צריכה להתפרש בהשראתו של חוק היסוד. (דנ"פ 2316/95 גנימאת נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4) 589, 653).

לאור תכלית החקיקה, אין לקבל את טענת המשיבים כי פער בהארכת רישיונות ביקור, אף אם בתקופה בה המשיך אדם לשהות באופן חוקי בישראל מתוקף היתר אחר, כמו למשל צו ביניים, מאיין את חובתם החוקית על פי סעיף 3 (2) לחוק הכניסה לישראל, ומאפשר להם להוסיף וליתן רישיונות ביקור משך שנים נוספות, על מנת להימנע מהענקת זכויות.

חקיקה שאינה מתחשבת בנסיבות חייו של אדם, אשר מוחלת באופן שרירותי, דווקני, וללא ניסיון לאזן בין התכלית אותה היא שואפת להשיג לבין הפגיעה בפרט, ובמקרה זה בחיי משפחת המערערים, הינה מנוגדת למושכלות יסוד של משפטנו בדבר כבוד האדם ומכאן שהינה עומדת בניגוד לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

לאחר שתיארנו את השתלשלות העניינים עד להגשת העתירה ואת המסגרת המשפטית בגבולותיה שומה על המשיבים לפעול, נבקש לבחון את פסק דינו של בית המשפט קמא.

פסק הדין נשוא הערעור

47. פסק הדין קמא לוקה במספר טעויות יסודיות. זאת הן במסקנותיו לנוכח התשתית העובדתית, והן בהתמקדותו לאורך רוב רובם של 15 סעיפיו בסעד אותו כלל לא ביקשו המערערים, הוא קיצור תקופת הליך איחוד המשפחות.

48. מאחר ועד לסעיף האחרון לפסק הדין אין כל התייחסות לסעד המבוקש, לא ברור אם כלל נעשתה ביקורת שיפוטית עניינית לעניין המהותי ולשאלה האם הפעילו המשיבים את שיקול דעתם בסבירות והאם הפעילו את שיקול דעתם בכלל לעניין סעד זה.

49. נראה כי בית המשפט קמא לא ראה לנכון לאבחן בין קיצור הליך איחוד המשפחות, שמשמעותו קיצור תקופת המבחן במהלכה יבדקו תבחינים שונים בהתייחס למוזמן טרם יוענק לו מעמד של קבע בישראל, לבין הסעד אותו ביקשו המערערים, הוא הסדרת מעמדו של המוזמן לאורך חמש ורבע שנות הליך איחוד המשפחות באמצעות רישיון ישיבה מסוג א/5.

50. כך למשל, בחן בית המשפט קמא פסיקה המתייחסת לשאלת קיצור תקופת הליך איחוד המשפחות. במקרים שאזכר בית המשפט הנכבד קמא (בג"ץ 7139/02 ובג"ץ 5315/02) המדובר

היה בעותרים שביקשו כי עקב נסיבותיהם הייחודיות, במקרים אלו, תקופות המתנה ארוכות וסחבת מצד משרד הפנים, יקוצר מניין שנות הליך איחוד המשפחות, באופן שתוך זמן קצר יינתן להם מעמד של אזרחים. נפסק כי בנסיבות המצדיקות זאת, רשאי יהיה שר הפנים לקצר את תקופת הליך איחוד המשפחות.

51. המערערים יטענו, כי מדוגמאות אלו ניתן ללמוד לעניין הסעד אותו ביקשו בעתירה, אך לא את שבית המשפט קמא הסיק. מפסקי דין אלו כמו גם מפסיקה ענפה החובקת את יסודות המשפט המינהלי והחוקתי, עולה כי על הרשות השלטונית לנהוג בגמישות תוך הפעלת שיקול דעת בהתחשב במציאות ונסיבות חייהם של הפונים אליה. אל לה לרשות לנהוג באטימות ושרירותיות תוך התעלמות מאלה.

52. בית המשפט הנכבד קמא פסק כי אין הוא יכול לקבוע כי נסיבותיהם של המערערים והטעם לאישור בקשתם לאיחוד משפחות רק בעקבות הגשת העתירה בשנת 2003, מצדיקים הסדרת מעמדו של המערער באמצעות רשיון ישיבה מסוג א/5.

53. את מסקנתו זו ביסס בית המשפט קמא על מספר קביעות. כך למשל, קבע בית המשפט כי העתירה אינה מעלה תשתית עובדתית די הצורך לקיום מרכזי חיי המערערים בצוותא בירושלים מאז 1994. בית המשפט קמא טוען לעניין זה מספר טענות:

א. אין לדעת אם המשיבים השתכנעו כי המערערת חיה בישראל מאז שנת 1994, וכי הוכחות למרכז חייה בירושלים מאז 1994 היוו טעם להשבת תושבותה בסוף שנת 2000. על פי פסק הדין קמא לא הובאו ראיות מספיקות לעניין זה.

ב. עוד נפסק, כי גם אם ההכרה במערערת כתושבת נעשתה על בסיס הוכחות אודות מרכז חייה בישראל בשנים הקודמות לשנת 1994, אין לדעת היכן שהה המערער בתקופה זו.

ג. בית המשפט קמא לא השתכנע כי הדרישה מהמערערים להגיש בקשה חדשה לאיחוד משפחות, ממנה חזרו אף המשיבים עצמם, לא היתה מוצדקת. אם בדין היתה דרישה זו, הרי שאליבא דפסק הדין, ודאי שאין להתחשב בכל תקופת זמן קודמת, שהרי למעשה היה על המערערים להגיש בשנת 2001 בקשה חדשה שמקומה, ככל בקשה, להצטרף לסוף "תור הבקשות".

54. טרם יתייחסו המערערים לטענות אלו, יצויין כי התשתית העובדתית המפורטת בהרחבה בעתירה ומגובה בנספחים ובתצהירים, התקבלה במלואה על ידי המשיבים – ראו עמ' 5

לפרוטוקול הדיון. בית המשפט קמא לא השתמש בסמכותו לחייב את המשיבים בתצהיר תשובה מכוח סעיף 10 לתקנות בתי המשפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א - 2000, והדיון שהתקיים התבסס על הסכמת הצדדים על העובדות המפורטות בכתבי בי הדין שהוגשו. לפיכך, הופתעו המערערים כי בית המשפט הנכבד קמא הטיל ספק דווקא באותם נושאים מוסכמים, לגביהם נראה היה שאין כל צורך להרחיב, והוא אשר שימש יסוד לדחיית הסעד המבוקש.

מאז שנת 1994 היה מרכז חיי המערערים בישראל בלבד

55. העתירה נשוא ערעור זה הוגשה לאחר שהושב למערערת מעמדה כתושבת קבע ולאחר הסכמת המשיבים, על בסיס טיעוני המערערים בהליך קדם בג"ץ, לבחון את בקשת המערערים לאיחוד משפחות משנת 1994 ולא לחייבם בהגשת בקשה חדשה. לפיכך, לא מצאו המערערים לנכון לצרף לעתירה מסמכי הוכחות באשר לאותם היבטים בעניינם כבר הושגה תמימות דעים בינם לבין המשיבים.

56. עם זאת, המערערים תיארו בהרחבה את הנסיבות שהובילו הן לשלילת תושבותה של המערערת והן להשבת התושבות ואת טיעוניהם כנגד ההחלטה לדרוש מהמערערים להגיש בקשה חדשה לאיחוד משפחות. טיעונים אלו פורטו בסעיף 24 לעתירה ובפניית "קדם בג"ץ" שצורפה כנספח ע/12 לעתירה.

57. כמו כן, מפניית המערערים למשיבים בעקבות הסכמתם לבחון את אישור הבקשה משנת 1994, שצורפה כנספח ע/15 לעתירה, עולה בבירור התשתית העובדתית שהיתה בפני המשיבים כשהחליטו להשיב למערערת את מעמדה, כמו גם בעת ההחלטה לאשר את בקשתה להסדיר את מעמד ילדיה כתושבים.

כך למשל מהפניה לעיל, נספח ע/15, שהינה חלק בלתי נפרד מהעתירה, עולה כי:

- בתאריך 16.1.2000 נמסרו למשיבים על ידי המערערת: חוזה נישואין, חוזי שכירות, חשבונות אודות בתי המגורים, תעודות סיום לימודי הילדים, כרטיס קופת חולים, תדפיס המעיד על קבלת קצבאות ילדים מהמוסד לביטוח לאומי, תלושי משכורת, צילום דרכונו של המערער, ותצהיר מגורים לשנים 1994-1999. (ראו סעיף 2(א) לנספח ע/15 לעתירה).

מסמכים אלו מסרה המערערת ביד בלשכת המשיב.

- בתאריך 28.11.2000 צורפו למכתב המערערת 6 למשיבים: חוזי שכירות, תעודות סיום לימודים, תדפיס המעיד על חברות בקופת חולים ומסמכים רפואיים נוספים, תלושי

משכורת, ותצהיר אודות מרכז חיי הילדים הבוגרים לשנים 1999-2000. (ראו סעיף 2 (ב) לנספח ע/15 לעיל).

על אף שהעתירה על נספחיה נתמכת בתצהירים, למען הסר ספק מצ"ב פניית המערערים ללשכת המשיבים משנת 2000, כאמור בסעיף 2 (א) לנספח 15, ומסומן מע/10.

- בתאריך 1.4.2001 צורפו למכתב המערערת 6 למשיבים: תעודות הלידה של ילדי המערערים ותלושי משכורת נוספים. (ראו סעיף 2 (ג) לנספח ע/15 לעיל)

המכתב לעיל מצ"ב ומסומן מע/11.

- כמו כן, לתגובת המערערים שהוגשה לבית המשפט קמא ביום 9.3.02, המצורפת כנספח מע/5 לעיל, צורף תצהיר שהוגש למשיבים בשנת 1997 במסגרת בקשת המערערת להחזרת תושבותה, ממנו ניתן ללמוד גם כן על מרכז חיי המערערת עם המערער מאז 1994 ועד למועד גביית התצהיר. המערערים מפנים במיוחד לסעיפים 16-23 לתצהיר המערערת.

58. בפסקה החמישית שבסעיף 12 לפסק הדין קמא, נפסק כי אין במסמכים שסופקו כדי להעיד על מרכז חיי המערער בישראל ועל מעשיו בתקופה זו. המערערים יטענו כי טעה בית המשפט קמא בקביעה זו, שכן המסמכים והתצהירים שסופקו למשרד הפנים, כמו גם רשיונות הביקור וצו הביניים שקיבל מעידים על היות מרכז חיי בישראל.

אמנם ראיות אלו, ככל ראיות, ניתנות לסתירה, אולם לא רק שהמשיבים לא ביקשו לסתור את האמור בעתירה, כי אם מסרו הם לבית המשפט קמא כי מקובל עליהם האמור בה.

אשר על כן, המערערים יטענו כי טעה בית המשפט קמא בהחלטתו, לפיה הראיות שסופקו אינן מבססות את טענת המערערים כי תושבות המערערת הושבה, לאחר שהוכיחה כי מרכז חייה בישראל מאז 1994 וכי לא ניתן להסיק מהן כי המערער התגורר עם המערערת בשנים אלו בירושלים.

59. המערערים יוסיפו עוד, כי טעה בית המשפט קמא בקביעתו כי מאז חודש נובמבר 2000 שהה המערער רק חלק מהזמן בישראל ויתרת הזמן שהה בירדן. המערער יצא מישראל למשך 20 יום בלבד עקב מחלת אמו. המערערים טענו, וביססו טענתם זו, כי המערער חי בישראל מאז 1994 באופן רציף ואין בביקורו הטראגי בירדן כדי לשנות עובדה זו. עובדות אלו מצויות ברשות המשיבים אשר חולשים על מסוף ביקורת הגבולות. כמו כן העתקים צילומיים מדרכונו של המערער הועברו למשיבים לא פעם ועל כן ברשותם מידע זה.

60. זאת ועוד, בית המשפט הנכבד קמא אינו מקבל את טענת המערערים, לפיה הבקשה לאיחוד משפחות סורבה עקב שלילת התושבות של המערערת בעקבות השנים בהן התגוררו בני

המשפחה בירדן ולא עקב אי הוכחת מרכז חיים עובר לקבלת ההחלטה בשנת 1999. וזו קביעתו:

**בכל מקרה, עובדה היא שהמשיבים הגיעו למסקנה אחרת
עוד בשנת 1999 והמערערים לא תקפו החלטה זו בערכאות.**

שוב מסיק בית המשפט קמא מסקנה מוטעית מהעובדות שבפניו, שכן כמפורט בהרחבה בעתירה, המערערים פנו לערכאות בגין אקט שלילת התושבות של המערערת כבר בשנת 1997. המערערים, נמנעו מלפנות לערכאות בגין הסירוב לבקשה לאיחוד משפחות שהתקבלה בשנת 1999, טרם שהוסדר מעמדה של מערערת, משום שלא יכלו לעשות זאת כל עוד לא הוכרה המערערת כתושבת.

היעדר שיקול דעת ראוי לעניין הסעד המבוקש; היעדרה של ביקורת שיפוטית על אי הפעלת שיקול הדעת

61. כפי שיפורט בהמשך, מתגובות המשיבים לעתירה עולה כי לא הופעל שיקול דעת ראוי לעניין הסעד נשוא הדיון – הסדרת שהייתו בישראל של המערער במשך חמש ורבע שנות הליך איחוד המשפחות באמצעות רישיון ישיבה מסוג א/5.

62. בהודעתם הראשונה לאחר הגשת העתירה מיום 3.3.03 הודיעו המשיבים כי הם מאשרים את הבקשה לאיחוד משפחות ולכן יש למחוק את העתירה. המשיבים לא התייחסו לסעד השני המבוקש בה ושיחה עם ב"כ העלתה כי נושא זה כלל לא הועלה בפניה משהודיעה לבית המשפט על תשובתה לעתירה. הנה כי כן, ב"כ המשיבים לא ידעה לענות לח"מ על שאלתה. שיחה מאוחרת עם מר מזרחי מלשכת המשיב 2 העלתה כי המשיבים נכונים להסדיר את שהיית המערער באמצעות רישיון ביקור בלבד.

63. למצער, דומה, כי בית המשפט הנכבד קמא נמנע מלהפעיל ביקורת שיפוטית על סבירות החלטת המשיבים שלא לאשר הסדרת שהייתו של המערער כאמור. תחת זאת מתמקד פסק דינו של בית המשפט קמא בשאלת קיצור הליך איחוד המשפחות, סעד שכלל לא התבקש על ידי המערערים.

64. זאת ועוד, התייחסותם היחידה של המשיבים לסעד המבוקש נטענה כלאחר יד ע"י ב"כ המשיבים בדיון מיום 25.5.02. הלה ביסס את התנגדות המשיבים לסעד, בכך שיפגום ביכולת של המשיבים לבצע את הבדיקות הנדרשות במהלך הליך איחוד המשפחות, היינו, בדיקות מרכז חיים, כנות חיי הנישואין, בדיקות פליליות ובדיקות ביטחוניות.

65. בית המשפט קמא קיבל טענה זו של המשיבים, ובסעיף 14 לפסק הדין, קובע כדלקמן:

מעבר לשיקולים אלה, מקובלת עלי טענת המשיבים, שבנסיבות העניין, קיצור תקופת ההליך המדורג עשויה לפגוע בבחינה הנדרשת לגבי מרכז החיים של העותר כמו גם בבחינת השיקולים הפילייים והביטחוניים שאותם יש לבצע גם לאחר אישור הבקשה במסגרת ההליך המדורג ושהם אמורים המשיבים להתחיל מעת אישור בקשת האחמ"ש. לא שוכנעתי שבנסיבות העניין יש להסתפק בקביעה רטרואקטיבית. (הדגשה שלי – ע.ל.)

66. מיותר לציין, כי טענות המשיבים כאילו מתן רישיון ישיבה מסוג א/5 יסכל את הבדיקות הנדרשות במסגרת הליך איחוד המשפחות מופרכות: שהרי, אין במתן רישיון ישיבה מסוג זה כדי ליתר את הבדיקות הנערכות מדי שנה במסגרת הליך איחוד המשפחות, בדיקות אותן יהיה על המערער לעבור, כך או כך, משך חמש ורבע השנים הבאות. בדיקה רטרואקטיבית של בקשת המערערים כלל לא התבקשה.

67. יתר על כן, הוצגה עמדתם של המשיבים, לפיה כל שמבקשים המערערים הם הטבות כספיות. זאת, חוק לא חוק, זכויות או לא זכויות, אין המשיבים מעוניינים לספק.

דומה כי גם עמדות אלו מקובלות על בית המשפט הנכבד קמא.

68. המשיבים לא מצאו לנכון להתייחס לטענות המערערים בדבר מדיניות משרד הפנים על פיה ניתן רישיון ישיבה מסוג א/5 במקרים דומים לזה שלפנינו. גם בית המשפט קמא נמנע מלהתייחס לטענות אלו שנתמכו במספר דוגמאות – ראו נספח מע/7 לעיל.

69. מהאמור לעיל עולה כי המשיבים כלל לא שקלו מתן הסעד המבוקש. נימוקי התנגדותם לסעד מבוססים על סיכול בחינת הבקשה, דבר שלא יקרה אם יוסדר מעמד המערער באמצעות רישיון ישיבה מסוג א/5.

70. בית המשפט הנכבד קמא מקבל את טיעוני המשיבים, אף אלו שכלל אינם מתייחסים לסעד המבוקש ומנתח בהרחבה בפסק דינו סעד שכלל לא התבקש. לעומת זאת, זונח בית המשפט באופן מוחלט את טיעוני המערערים בדבר הגבלות המשיבים על ידי החוק וכללי המיינהל התקין. על סמך ניתוח זה פוסק בית המשפט הנכבד קמא כי יש לדחות את העתירה.

חוסר סבירות וחוסר הוגנות

71. הרשות המנהלית חייבת לשקול באופן ענייני בקשה להפעיל סמכות שברשות הנתונה לה, ולעשות בה שימוש בסבירות, במידתיות, בתום לב, ללא שרירות מבלי ששקלים שיקולים זרים, ותוך מתן משקל ראוי לזכויות היסוד ולעקרונות היסוד של שיטתנו המשפטית.

ראו למשל, רענן הר זהב, המשפט המינהלי הישראלי (תשנ"ז-1996), בעמ' 109-103, 435-440, והאסמכתאות המובאות שם; בג"ץ סטמקה, בעמ' 770).

72. זאת ועוד, הפעלת שיקול דעת צריך שתעשה בהתאם למטרות העומדות ביסוד החקיקה שהיא מקור הסמכות.

73. החלטת המשיבים כי על המערער להתחיל כעת את ההליך המדורג במתכונתו המקורית נעשתה תוך התעלמות מהחוק, מנסיבות עניינם של המערערים ותוך התעלמות ממדיניות המשיבים עצמם במקרים אחרים הדומים למקרה זה ואף בנסיבות מובהקות פחות.

לפיכך נעשתה ההחלטה מבלי שהופעל שיקול דעת ראוי ונראה כי ללא הפעלת שיקול דעת כלל.

74. בהחלטה זו של המשיבים יש משום חריגה ממתחם הסבירות, וסטייה מהכלל המחייב כל רשות לפעול בגמישות ובאופן התואם את המציאות.

אסור שהמדיניות המינהלית תהיה קשיחה באופן קיצוני, תתעלם מן המציאות בתחום הרלוונטי, או תיצור עיוותים קשים.

י. דותן הנחיות מינהליות (הוצאות נב – תשנ"ו – 1996) עמ' 180, והפסיקה המוזכרת שם.

75. המשיבים לא ראו בהמתנת המערערים משך שמונה וחצי שנים מאז הוגשה בקשתם, טעם לקידום הטיפול בבקשתם ולשימת קץ לסחבת המשוועת שנקטה בעניינם. על אף שכל המסמכים שדרשו המשיבים לאישור הבקשה סופקו להם פעם אחר פעם לאורך השנים – למשיבים לא אצה הדרך והם הוסיפו לעכב את הכרעתם.

76. לפיכך, אושרה הבקשה רק בעקבות הגשת העתירה בשנת 2003. אין זה הוגן ואין זה סביר לקבוע את המועד השרירותי בו עקב הגשת עתירה כנגדם נאלצו המשיבים לקטוע את מסכת ההתעמרות במערערים, כמועד ממנו והלאה תחל להיבחן בקשתם לאיחוד משפחות של המערערים, תוך התעלמות מוחלטת מנסיבותיהם שתוארו ומהוראות חוק הכניסה לישראל.

77. על חובת המדינה לפעול בסבירות והגינות ניתן למצוא למשל גם בפסיקת בית המשפט בבג"ץ 840/79 מרכז הקבלנים נגד ממשלת ישראל והבונים בישראל, פ"ד ל"ד(3), 729 ובמיוחד דברי כבוד השופט כתוארו אז ברק בעמודים 745-746:

המדינה באמצעות הפועלים בשמה היא נאמן של הציבור, ובידיה הופקד האינטרס הציבורי והנכסים הציבוריים לשם שימוש בהם לטובת הכלל... מעמד מיוחד זה הוא המטיל על המדינה את החובה לפעול בסבירות, ביושר, בטוהר לב ובתום לב. אסור למדינה להפלות, לפעול מתוך שרירות או חוסר תום לב, להימצא במצב של ניגוד עניינים. קיצורו של דבר עליה לפעול בהגינות.

סיכום

78. ערעור זה במהותו מבקש לחייב את המשיבים להתייחס אל המערערים בהגינות ובסבירות, ולנהוג בהתאם לסמכות שהוקנתה להם, ומבלי לחרוג מסמכויות אלו. מהאמור לעיל ניתן ללמוד, שהמשיבים לא עשו כן בשעה שסירבו לבקשת המערערים לאשר את בקשתם להסדרת מעמדו של המערער מכוח רישיון ישיבה מסוג א/5.

79. הסדרת שהייתו של המערער בישראל מכוח רישיון ישיבת ביקור בלבד, תהווה חריגה בוטה מהוראת חוק הכניסה לישראל, ומההיגיון העומד מאחורי ההגבלות הקבועות בו, לפיהן ניתן יהיה להאריך רישיון ביקור עד תקופה של 27 חודשים בלבד, זו התקופה המקסימלית לשהייתו של אדם כדין בישראל, בהיותו נטול זכויות.

80. בסירובם להסדיר את שהייתו של המערער בישראל מכוח רישיון ישיבה מסוג א/5, על שום הזכויות הגלומות בו, מפלים המשיבים את המערער לעומת מוזמנים אחרים במצב דומה, ואף פחות קיצוני ממצבו, ונוהגים בשרירותיות, שכן חריגה זו נטולת סיבה לגופו של עניין.

81. בקרוב ימלאו 30 שנה לנישואי המערערים וזמן זהה לבקשותיהם מהמשיבים כי יאפשרו להם להסדיר את מעמדו של המערער בישראל. במשך למעלה משמונה השנים האחרונות ועד שנדרשו המשיבים להשיב לעתירה נשוא ערעור זה, לא צלחו מאמצי המערערים להסדיר את מעמדו החוקי של המערער בישראל במסגרת הליך איחוד המשפחות. המערערים מבקשים היום, לאחר כל אותן שנים שחלפו ונוכח חמש ורבע השנים הצפויות למערער טרם תשקל הסדרת מעמדו הקבוע, לאפשר לו לחיות עם משפחתו, אשתו, ילדיו ו-13 נכדיו, לא כמבקר בלבד, אלא כתושב ארעי הזכאי לביטוח בריאות.

82. במצב דברים סביר והוגן, היה על המשיבים להתחשב בנסיבות המיוחדות שעלו במסגרת בקשת המערערים ולראות בהן נסיבות המצדיקות את קיצור הליך איחוד המשפחות של המערערים. לפחות, היה על המערערים לראות בכך טעם לטיפול מזורז בבקשה. לעומת זאת, המשיבים נקטו בסחבת שהצריכה התכתבות ענפה ופנייה לפרקליטות המדינה בקדם בג"ץ על

מנת להוביל את המשיבים להסכים לטפל בבקשה, אם כי גם הסכמה זו לא בוצעה עד להגשת העתירה.

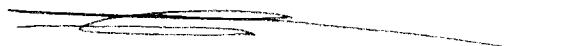
83. מכוח הכללים לפיהם פועלים המשיבים מאז 1994, בן זוג של תושבת קבע בישראל, המתגוררת בישראל, זכאי לקבל רישיון לישיבת קבע בארצה של אשתו מכוח איחוד משפחות, וזאת בהיעדר מניעה ביטחונית או פלילית. הנה כי כן, מן הדין היה להיענות לבקשת המערערת לאיחוד משפחות עם המערער, לו היא נשואה קרוב ל-30 שנה, לפני שנים ולכל הפחות בסמוך להכרה המחודשת במעמדה על בסיסן של הוכחות למרכז חייה בישראל, עם בן זוגה וילדיה, מאז שנת 1994. אם כך היו נוהגים המשיבים, הרי שנכון להיום היה המערער מחזיק כבר במספר רישיונות מסוג זה.

84. אשר על כן, החלטת המשיבים לקבוע את המועד שנקבע על ידי בית המשפט הנכבד קמא לתגובתם בעתירה, כמועד התחלת הליך מדורג של חמש ורבע שנים, בו יחל המערער לקבל רישיון של מבקר בלבד, הינה בלתי סבירה ולוקה באטימות והתעמרות. תוצאה מקוממת זו שהוחלטה מבלי שהמשיבים טרחו להפעיל את שיקול דעתם לא יכולה לעמוד.

85. בהתייחסותם לעותרים כמתואר לעיל, נוהגים המשיבים מינהל בלתי תקין החורג באורח קיצוני ממיתחם הסבירות, ועומד בניגוד להלכה הפסוקה במדינת ישראל ובעולם, ובניגוד לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

מכל הנימוקים שפורטו, מתבקש בית המשפט לבטל את פסק דינו של בית המשפט קמא, לרבות פסיקת הוצאות, ולהעניק למערערים את הסעד שהתבקש על ידם בעתירה, אשר פורט בפתח הודעת ערעור זו. כמו כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיב בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד.

ירושלים, יום ראשון 05 אוקטובר 2003

עדי לנדאו, עו"ד
ב"כ המערערים

(ת.ש.10908)